

HIF-Rapport

2005:9

Utprøving av Storyline som metode i førskolelærerundervisningen

- og teoretiske refleksjoner omkring metoden
brukt i barnehagen

Solfrid Danielsen

Høgskolen i Finnmark

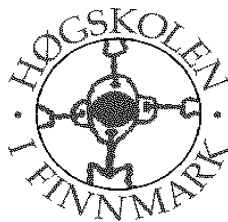
	PUBLIKASJON: HiF-Rapport 2005:9 ISBN: 82-7938-119-8 ISSN: 0805-1062
Publikasjonens tittel: Utprøving av Storyline som metode i førskolelærerundervisningen – og teoretiske refleksjoner omkring metoden brukt i barnehagen	Antall sider: 29 Dato: 1. juni 2005 Pris: kr 75,-
Forfatter: Solfrid Danielsen	Avdeling: Avdeling for pedagogiske og humanistiske fag
Godkjent av: 1.amanuensis Vappu Inkeri Pyykkö, Høgskolen i Finnmark 1.amanuensis Anny Å. Haabesland, Høgskolen i Agder	
Oppdragsgiver:	Prosjekt:
Utdrag: <p>Storyline-metoden er en tverrfaglig og helhetlig undervisningsmåte som konstruerer en fiksjon med steder, personer og fortellinger for å sette de faglige emnene i en konkret ramme. Den bygger på elevenes forkunnskaper, legger vekt på opplevelser for å vekke nysgjerrighet og tar i bruk de estetiske fagene som arbeidsmåter og kommunikasjonsverktøy ved siden av språkfag og matematikk.</p> <p>Høsten 2001 gjorde jeg et forsøk med Storyline-metoden brukt i førskolelærerutdanninga ved Høgskolen i Finnmark. Denne rapporten redegjør for mine erfaringer fra dette arbeidet og begrunnelser for å bruke metoden både i førskolelærerutdanninga og i barnehagen. Jeg kommer inn på praktiske oppgaver og gjennomføringer i forskjellige emner hentet fra fagplanen for førskolelærerutdanninga, og forslag til ideer og praktiske løsninger til bruk i barnehagen.</p>	
Vi bestiller ____stk av publikasjonen: Navn: _____ Adresse/postnr: _____	

Utprøving av Storyline

som metode i
førskolelærerundervisningen

- *og teoretiske refleksjoner omkring metoden
brukt i barnehagen*

av Solfrid Danielsen

Høgskolelektor Høgskolen i Finnmark

Alta 2005

Solfrid Danielsen: *Utprøving av Storyline som metode i førskolelærerundervisningen og teoretiske refleksjoner omkring metoden brukt i barnehagen* (2005)

**Kritikk og forslag til videre arbeid med emnet
”Storyline som metode i førskolelærerundervisningen og i barnehagen”**

sendes til :

Solfrid Danielsen
Høgskolelektor i kunst og håndverk
Kunstfag og kommunikasjon/PHF
Høgskolen i Finnmark
9509 Alta
Solfrid.Danielsen@hifm.no

Innhold

INNHold	3
1. INNLEDNING.....	5
2. METODER I BARNEHAGE OG SKOLE.....	5
2.1 <i>Storyline</i>	6
— <i>- fra forelesning for studentene</i>	6
3. STORYLINE I 1 FU 2001-02	9
3.1 <i>Begrunnelse for planen</i>	10
3.2 <i>Eksempler på oppgaver og nøkkelspørsmål</i>	11
4. STORYLINE I BARNEHAGEN	13
4. <i>De grunnleggende prinsippene</i>	13
4.2 <i>Hvordan kan vi bruke storyline i barnehagen?</i>	14
4.3 <i>Storyline-fortellinger i barnehagen</i>	14
4.4 <i>Eksempler på praktiske løsninger og materialer</i>	16
5 KONKLUSJON	17
5.1 <i>Storyline-metodens relevans for arbeidet i barnehagen</i>	17
5.2 <i>Storyline-metoden har mye å tilføre arbeidet i førskolelærerutdanninga</i>	18
LITTERATURLISTE	19

Vedlegg

1 Familiene i Marvika.....	21
2. Storyline-skjema Marvika.....	23
3. Bilder.....	27

1. Innledning

Storyline-metoden har etterhvert blitt en metode som er godt kjent og brukt i skolen, og jeg har selv gode erfaringer med den i grunnskolen. Der har den vist seg å skape motivasjon og engasjement i skolearbeidet; elevene har fått opplevelser – og skapt opplevelser for hverandre. Og først og fremst har metoden forsynt elevene med et utvidet spekter av kommunikasjonsmåter: Både drama som metode og kunst- og håndverksfaget har gitt elevene varierte kommunikasjonsverktøy sammen med skriftlig og muntlig bruk av språket. Jeg har lenge vært opptatt av at spesielt kunst- og håndverksfaget blir for lite brukt som et formidlingsverktøy i andre fag i skolen; Storyline-metoden har vært en ypperlig metode brukt i grunnskolen for å fremme nettopp denne bruken av faget.

Derfor var jeg også nysgjerrig på om metoden hadde noe å tilføre undervisningen i førskolelærerutdanninga og arbeidet i barnehagen.

Skoleåret 2001/02 hadde jeg en 1. klasse i forming på førskolelærerlinja på Høgskolen i Finnmark, og fant at det nå var på tide å prøve å innpasse en storyline i undervisningen.

Etter noen tanker omkring metode generelt og en kort oversikt over Storyline-metoden og teoriene bak vil jeg fortelle om et forsøk med storyline slik vi brukte den i undervisningen i førskolelærerundervisningen på Høgskolen i Finnmark 2001/02.

Deretter vil jeg gjøre noen refleksjoner omkring metoden brukt i barnehagen, og gi et par eksempler på modeller og bruk av ferdige historier som grunnlag for en storyline i barnehagen.

Jeg vil også gi forslag på praktiske løsninger med å lage historier, figurer og modeller.

Til slutt vil jeg konkludere med de erfaringene jeg gjorde sammen med førskolestudentene, og de mulighetene jeg ser for bruk av metoden i barnehagen.

2. Metoder i barnehage og skole

Spranget fra teori til praksis kan mange ganger være stort i alt formidlingsarbeide. *Metodene* er de som skal sikre oss at vi får omsatt teori til praktisk handling. Vi trenger metodene i en travel hverdag; det blir for tungvint og arbeidskrevende å gå til teoriene og stadig finne nye og praktiske anvendelser for dem vi ønsker å bruke. Om metodene mangler på et felt, er det lett å gripe til gammel praksis og skolekoder – forstått som taus kunnskap om praksis og underforståtte oppfatninger av regler og normer ved den enkelte skole eller barnehage.

Enkelte pedlærere jeg har truffet blir betenkte når det er snakk om å undervise studenter i undervisningsmetoder; de frykter antakelig et studium med en samling praktiske oppskrifter uten at det underliggende teorigrunnlaget er forstått. – En parallell er formingsfaget der studenter er på evig jakt etter ”tips og ideer” i forming uten å ha forstått fagets oppbygging, målsetting og bruk.

Jeg har arbeidet mye med kursing og veiledning av lærere rundt i Finnmark, og besøkt mange barnehager i praksisveiledning - og det slår meg stadig hvor sterke skolekodene er, også i barnehagen. Ved siden av den reflekterte, velbegrunnede praksisen finnes det en flora av vaner og regler som overføres som taus kunnskap og ureflekterte vaner fra studentenes praksissted og egen skolegang. Det hele utgjør et sett av overliggende, ureflekterte atferdsnormer som skaper oppfattelsen av ”Slik drives en barnehage” – et sett metoder av ofte uklare opprinnelse og teorigrunnlag.

Undervisningen på høyskolen og trening i praksisbarnehagen skal sammen sørge for å utstyre studenten med relevant teori, og metoder og atferdsnormer for å anvende teorien – og det vanskelige arbeidet med å bevisstgjøre studenten på sammenhengen mellom teori og praksis. Vi som underviser i lærer- og førskolelærerutdanningene bør derfor se nærmere på konkrete metoder brukt i barnehage og skole, analysere og vurdere dem i forhold til den teorien vi gir studentene og i forhold til Rammeplanene. Kan metoden være et nyttig redskap for studenten i det praktiske arbeidet i barnehagen og skolen? Oppfyller metoden kravene fra *Rammeplan for barnehagen*?

Rammeplan for førskolelærerutdanningen pålegger oss å sørge for at ”....erfaringer og problemstillinger fra praksisfeltet blir det sentrale utgangspunkt for fagstudiene” (Rammeplan for førskolelærerutdanningen, s.14).

Vi bør hjelpe studentene med å sette disse erfaringene inn i et system av praktiske tiltak – og å gi dem de underliggende teoribegrunnelser. – Jeg tror på å gi studenter metoder som et gjennomreflektert og teoribegrunnet verktøy.

2.1 Storyline **- fra forelesning for studentene**

Storyline-metoden har sin opprinnelse i Skottland. I 1965 ble det innført nye læreplaner i grunnskolen i Skottland, mye lik L97 i metoder og arbeidsmåter. Den krevde en omlegging av undervisningsmetoder til bl. a. mye tverrfaglig temaarbeid som skulle føre til en mer helhetlig forståelse av lærestoffet.

Tre lærerutdannere på Jordanhill College i Glasgow – Steve Bell, Bill Michaels og Fred Rendell – utviklet en tverrfaglig strukturmodell som de kalte “The Topic Approach to Teaching”. De ville benytte *fortellingen* som en gjennomgående rød tråd i undervisningen, bruke elevenes tidligere kunnskaper og erfaringer som basis for en tilnærming til livet utenfor skolen og mer fremmed lærestoff. Navnet ble endret til “The Storyline Approach to Teaching” (Rendell 1989), og i 1991 kom læreplanen (“5 – 14 Guideline”).

Storyline-metoden har spredd seg til mange land, bl. a til Tyskland, Island, USA, Canada, England, Brasil, Australia. Til Danmark kom metoden i 1987, og i 1997 arrangerte Bredtvedt kompetansesenter det første Storyline-kurset i Norge (Eik 1999).

Storyline-metoden består av en del kategorier som ble systematisert i et skjema. Dette skulle man bruke som verktøy i planleggingen. (Se skjema nedenfor og vedlegg 2 ”Storyline-skjema Marvika” s. 23).

Storyline-kapitler	Nøkkel-spørsmål	Aktivi-teter	Organi-sering	Materialer	Produkt	Faglige mål
Punkter i historien som sikrer sammenheng	Åpne spørsmål som setter i gang tenkning, problemløsning og aktiviteter	Hva barn og voksne skal foreta seg	Individuelt eller i grupper	Materialer som må skaffes	De konkrete resultatene,	Stikkord fra rammeplan, læreplan

(Falkenberg 2000).

Metoden er basert på at verden omkring oss er mangfoldig og kompleks, og at barnet allerede har sine egne forestillinger om hvordan verden er ordnet. Hensikten er å skape en sammenhengende fortelling som barna kan følge.

Disse elementene må alltid være til stede i fortellingen:

- fastlagt tid og sted (det kan også bety "i eventyret for lenge, lenge siden")
- innføre noen personer, dyr eller vesener som bærer historien
- finne ut hva slags liv som leves på stedet
- sørge for at historien drives fremover ved hjelp av en rekke begivenheter i form av nøkkelspørsmål. Disse begivenhetene inneholder som regel problemstillinger og aktiviteter som barna må ta del i.

Steve Bell, som var med på å utvikle metoden, beskriver pedagogens rolle i læringsmiljøet slik:

“Metoden bygger på at det læringsmiljøet som pedagogen skaper er viktigere enn selve emnet. Miljøet skal motivere og engasjere. For å oppnå et slikt motiverende, engasjerende og involverende læringsmiljø, må pedagogen

- akseptere at de ikke vet alt, men er katalysatorer for elevenes læringsprosess,
- bruke *nøkkelspørsmål*, åpne spørsmål som kan drive historien videre, og gjennom det være en god modell for hvordan barna kan lære seg noe,
- anerkjenne og respektere elevenes forhåndsviten, uansett hvilket nivå den befinner seg på,
- oppmuntre elevene til å formidle sin viten på mange forskjellige måter,
- involvere elevene aktivt i arbeidet, både enkeltvis og i grupper,
- bruke overraskende innslag i undervisningen og få elevene til å reflektere og gjette,
- oppmuntre elevene til å bruke sin forestillingsevne og komme med forslag til løsninger,

- løpende diskutere og reflektere med utgangspunkt i elevenes aktiviteter og produkter,
- oppmuntre elevene til å prøve ut sine forslag og ideer ved hjelp av oppslagsverk, håndbøker, besøk utenfor skolen og vurdering fra eksperter.” (Bell 1994, s. 14.)

Praktisk arbeid

Læreren fastsetter tid, sted og starten på en historie – en *kontekst* – som barna kan involvere seg i. Historien må være ukjent for barna; det er godt mulig å også bruke bøker hvor det leses litt om gangen.

Historien blir konkretisert ved at barna fremstiller miljø, bakgrunn, steder og mennesker, dyr eller vesener. Det kan gjøres med en stor collage i papir/stoff på veggene eller som en 3-dimensjonal modell med figurer. Hvert barn lager sin egen figur og gir den eget navn, alder og identitet. De er medlemmer i “familien” – som også er barnegruppen. Alle i gruppen må bli enige om felles familienavn og hvilke medlemmer familien skal inneholde. Dette blir skrevet ned på små ark for lettere å holde rede på personene. Disse figurene (spilt av eleven) “deltar aktivt” i historien som utspinner seg.

Nøkkelspørsmål

Ved hjelp av *nøkkelspørsmål* blir historien drevet fremover. Nøkkelspørsmålene er åpne spørsmål, problemer – aldri faktaspørsmål – som barna skal finne løsninger på. Spørsmålene angår på en eller annen måte figurene i familiene. Aktuelle nøkkelspørsmål i starten av en historie kan være: Hvordan ser det ut på dette stedet? Hvem bor her?

Nøkkelspørsmålene kan også komme i form av overraskende hendelser; det er viktig å *pirre nysgjerrigheten* slik at motivasjonen holdes ved like. Eksempel fra en 8. klasse: Elevene hadde laget en landsby hvor alle levde av jordbruk og grønnsakdyrking, de hadde laget mange grønnsaker og limt dem opp ved husene sine på den store collagen. En dag de kom inn i klasserommet, var alle borte. Etter mye leting ble de funnet igjen hos landsbylederen som forsvarte sin rett til å ta noe han ikke hadde selv. Folkemøtet i landsbyen kom så frem til behov for regler i samfunnet sitt, med lenker eller fagsløyfer videre til Krl. og De 10 bud, demokrati, regler i nærmiljøet, osv.

Dialog og hypoteser

Før problemløsningen starter kommer *dialogen*: diskusjoner i gruppene, familiene, eller med læreren. Prosessen bygger på barnas undring. I dialogen er det viktig at barnas *for-forståelse* kommer frem. Her skjer også en “kvalifisert gjetting”, og hypoteser på problemløsning blir fremsatt. Alle forslag skal godtas, og barna kan skrive ned eller tegne sine hypoteser.

Innhenting av fakta

Så kommer fasen der barna *undersøker* sine antakelser, innhenter fakta, diskuterer og eventuelt justerer sine forestillinger. Den fiktive verden brukes til å utforske den

virkelige verden i en fortløpende sammenligning; undervisningen beveger seg fra det kjente til det ukjente.

Problemløsning

Problemløsningen viser seg som regel i konkrete tiltak; tegne, konstruere nye ting, vise et rollespill osv. Det arrangeres hyppige visninger og fremføringer av resultater og det som blir laget. Læreren kan også bryte av familiediskusjonene og be en familie fortsette og fremføre sin diskusjon som dramalek med resten av elevene som tilhørere.

Historien bør ha et *høydepunkt*, gjerne lagt til slutten. Det kan være et besøk på et virkelig sted, gjennomføre et dramaspill for innbudte gjester, et opptog, invitere sentrale personer o.l.

Evalueringen kan også gjøres med ganske små barn, f.eks. sammenligne kunnskapen om emner på slutten av historien og hypotesene i starten.

Faglig fokus

Læreren starter historien, men etter hvert kan også barna være med og dikte og bruke sin egen undring i nøkkelspørsmål. Allikevel må læreren alltid ha forberedt et antall nøkkelspørsmål for å sikre fremdriften og det *faglige fokus*. En overordnet struktur ved hjelp av et planleggingsskjema sikrer at også faglig mål blir nådd, og at man forutser materialbruk og gjennomtenker utformingen av de praktiske produktene.

3. Storyline i 1 Fu 2001-02

Jeg hadde 30 førskolelærerstudenter i formingsklassen da vi startet utprøvingene på høsten 2001. Dramalærer var også interessert i å bruke storyen som bakgrunn for øvelser i drama – pedagogikk lærer og norsklærer brukte opplegget i mindre grad. Storyen:

Sted: Ei lita bygd med ca. 500 innbyggere. 6 av familiene har to barnehagebarn hver.

Tid: nåtida

Personene: Studentene ble delt i 6 familier med to barn og noen voksne i hver familie. De bestemte selv familieforhold (ikke alle trengte å tilhøre familien selv om de bodde i sammenhus), alder og kjønn.

Studentene laget et rikt galleri av personer, egenskaper, relasjoner og skjebner i bygda – det kunne gitt stoff til mange interessante emner og koblinger mellom fagene og arbeid hele skoleåret. (se Vedlegg 1) Dette materialet var utgangspunktet for storyen som vi lærere laget; nøkkelspørsmålene måtte angå og inkludere noen av de figurene studentene hadde laget – samtidig som vi skulle gjennomføre fagplanen i hvert enkelt fag.

Jeg har valgt å vise noen av problemstillingene og nøkkelspørsmålene vi arbeidet med i skjema, se vedlegg 2 s. 23. – Se også vedlegg med bilder, (Vedlegg 3 s. 27).

3.1 Begrunnelse for planen

Praksisfeltet i fagstudiet

Førskolelærerutdanninga skal sikre at studentene kan realisere de målene som er satt i Rammeplan for barnehagen. Det skjer gjennom praksisfeltet og fagstudiene som læringsarenaer, og er definert i ”Rammeplanen for førskolelærerutdanninga”.

Denne peker på *samspillet* mellom disse to arenaene, praksisfeltet og fagstudiene, – noe som er innlysende – men viser seg å ikke alltid være så lett å omsette i praksis.

“Praksisfeltet må også brukes i fagstudiet ved at man bearbeider teoretiske problemstillinger i en praktisk situasjon.”

(Rammeplan for Førskolelærerutdanninga s. 6.)

Kan det hende at fagstudiene går så opp i å dyktiggjøre studentene i teori i *faget* at det blir for liten tid til metodikken i den praktiske undervisningssituasjonen? I mitt eget fag (Kunst og håndverk, forming) har jeg inntrykk av at jeg stadig slåss med tiden for å få gitt studentene en liten smakebit av teknikker, materialer og fagmetodikk jeg vet de vil trenge i yrkesutøvelsen; det virker vanskelig og tidkrevende å relatere alle oppgaver til praksisfeltet. – Men det har slått meg at jeg kanskje får gjennomført det samme, og mer, om jeg tenker organisering og metode på en annen og mer helhetlig måte – som i Storyline.

Det er ikke bare overlatt til praksisbarnehagen å sørge for den praktiske situasjonen som konkretiserer teoretiske problemstillinger.

En helhetlig kontekst

“Fagene i førskolelærerutdanninga skal i tillegg til faglig kunnskap gi innsikt i en helhetlig læringsforståelse, der omsorg, lek og læring er naturlige elementer.” (Rammeplan for førskolelærerutdanninga s.12.)

Storyline-metoden sikrer først og fremst en slik *helhetlig kontekst*, som blir en naturlig bakgrunn for konstruerte case-studier fra det praktiske livet i barnehagen. Disse praktiske problemformuleringene har alle utgangspunkt i studentenes egne fortellinger om personene de har laget. Gjennom prosessen med å lage figurene – som kan ta tid – får man den tiden det tar for å starte en *identifikasjonsprosess* med personer og hendelser; da er også mulighetene større for studentenes engasjement og innlevelse i problemområdene.

Basis i fagstoffet

Alle problemstillingene i storyen (nøkkelspørsmålene) var formulert ut fra studentenes egne figurer og fortellinger om den fiktive barnehagen og livet i bygda; men problemene har sin *basis i fagstoffet*. Og i fagstudiet bearbeidet vi teoretiske problemstillinger og hentet øvingsoppgaver fra praksisfeltet – her omsatt i fiksjonen

om bygda “Marvika” – og satte dem i en praktisk situasjon så likt virkeligheten som mulig.

Rammeplanen sier klart at

“Erfaringer og problemstillinger fra praksisfeltet er sentrale utgangspunkt for fagstudiene.” (s.14, min understreking)

3.2 Eksempler på oppgaver og nøkkelspørsmål

Jeg skal her beskrive noen eksempler for å vise hvordan vi brukte storyen til samtidig å få gjennomført den semesterplanen vi hadde laget.

En storyline må starte med å beskrive sted og personer/hovedfigurer, dette er nesten alltid innholdet i de to første nøkkelspørsmålene. Vi hadde etter planen arbeid med skulptur og plateteknikk i leire som første punkt – altså ble stedet og menneskene fremstilt i leire. Ett av husene ble ødelagt i råbrannen; da glaserte og monterte vi restene i landsbyen og diktet inn historien om at huset til familien brant ned – og brukte hendelsen som eksempel på en teoretisk problemstilling vi kunne bearbeide gjennom å lage et praktisk opplegg til vår fiktive barnehage (se kap. 7 i Storylineskjema Marvika, vedlegg 2). Det passet bra å trekke inn stoff fra Malcolm Ross om barns bearbeiding av inntrykk til refleksive handlinger og som impuls til skapende arbeide. Her fikk studentene i oppgave å gå inn i rollen som førskolelærere i barnehagen i Marvika og ta seg av de barna som hadde hatt den rystende opplevelsen med “brannen”.

I pedagogikk-timene ble stoffet om mennesker og skjebner i bygda belyst ut fra teori om barns oppvekstvilkår (“Grendemodell” og “Familiemodellen”). (Midjo, i ”*Barn – nytt fra forskning om barn, 1991*).

For å belyse barns utvikling i 3-dimensjonale materialer laget vi en problemstilling der foreldrene i Marvika var misfornøyde med barnas produkter på juleverkstedet – de lignet ikke så mye på engler og nisser – og studentene gikk inn i førskolelærer-rollen for å holde foredrag på foreldremøte om barns utvikling i 3-dimensjonale materialer. Det hele ble satt i scene med resten av studentene som mer eller mindre opprørte foreldre (kap.8 i Storyline-skjema Marvika).

Korte rollespill er en mye brukt teknikk i storyline; vi brukte det mye til diskusjoner i familiegruppene – for eksempel i kapitlet der to gutter ble borte i skogen (kap. 3). Hvordan gikk praten rundt middagsbordene i bygda? Her kom dramatikere inn med viktig trening.

Tegnetrening for studentene ble også lagt inn i storyen – fra fantasi og ”hypotese-tegning” til faktategning – i historien om kråka og måka. Hvordan ser egentlig fugler ut? Dette ble senere ført videre i trening i skyggeteater (kap. 5 og 6).

Norskfaget kom inn i planen med fagstoff om barns fantasi og muntlig fortelling (kap. 4), og oppgaven ble å lage billedbok for barn (kap. 9).

Kunstformidling la vi også inn i storyen: Studentene gikk inn i rollen som kunstformidler og førskolelærere i Marvika barnehage der barns opplevelse av bilder sto i fokus (kap.10).

Temabasert og tverrfaglig undervisning

“Studenten må skaffe seg erfaring med temabasert, tverrfaglig og flerfaglig læringsarbeid, slik at de kan stimulere elevene til varierte læringsstrategier. De må få oppleve hva som skal til for å skape et stimulerende læringsmiljø.”
(Rammeplan for førskolelærerutdanninga s. 7.)

Det meste av læringsaktivitetene i barnehagen er temabaserte og tverrfaglige. Studentene bør også få erfaring med denne måten å arbeide på i sitt eget studium.

Historien om Marvika ble brukt ikke bare i formingstimene, men gav også mye stoff til dramaøvelser – uten at disse øvelsene er tatt med her. Også norsk- og pedagogikkfaget brukte historien i enkelte oppgaver. Vår målsetting var at dette skulle gi studenten god øvelse i, og en modell for, å tenke tverrfaglig og flerfaglig – og stimulere til varierte lærings- og opplevelses-strategier i eget arbeide i barnehagen.

Rammeplanen for Lærerutdanninga understreker at studenten må få *oppleve* tverrfaglighet. Storyline skaffer oss en metode og en modell, og gir oss en naturlig kontekst for å oppleve tverrfaglighet.

Men først og fremst lar vi studentene få innblikk i en metode som kan “gi innsikt i en helhetlig læringsforståelse, der omsorg, lek og læring er naturlige elementer”
(Rammeplan for førskolelærerutdanninga s. 12).

Rammeplanen pålegger oss å arbeide temabasert, tverrfaglig og flerfaglig i høyskolen. Jeg antar tverrfaglig samarbeid er en øm tå ved flere høyskoler enn min. Underlig – for dette kan vi jo – i teorien, så hvorfor ikke bruke det mer?

Som jeg har nevnt tidligere, tror jeg mange som jobber med fagene i lærerutdanningene føler tidspresset når de skal gi studentene et tilstrekkelig grunnlag av *erfaringsbasert kunnskap i tverrfaglige arbeidsmåter*. Allikevel tror jeg det ikke bare er tidspresset som hindrer oss i å arbeide slik; det kan like mye skyldes manglende metoder for å organisere fagstoff og arbeidsmåter i en helhetlig sammenheng som er både tidssparende og sikrer studiekvaliteten, - og at det ikke er blitt rutiner i å arbeide slik.

Tradisjonelt legger vi stor vekt på at det teoretiske grunnlaget i faget – også det praktiske håndverket – blir forstått og mestret. Og etter en første teoretisk innføring i fag og emner – eller læring av teknikker i et materiale – gir vi gjerne øvinger og praktiske oppgaver. Men disse kan like gjerne hente sitt tematiske innhold fra en løpende fortelling i en storyline. Storyen kan gå som en rød tråd gjennom de fleste emnene i løpet av året.

Det ideelle vil etter min mening være å gi innføring i teoretisk fagstoff og samtidig benytte en arbeidsmåte som gir trening i en temabasert og tverrfaglig arbeidsmåte som modell. Storyline-metoden kan oppfylle begge disse målsettingene.

4. Storyline i barnehagen

4.1 De grunnleggende prinsippene

Mye av det arbeidet vi gjør i høyskolen danner modeller for studentenes arbeid i barnehage og skole – både teori og metoder vi underviser i, og de metoder vi selv bruker i egen undervisning. Ikke alle er øyensynlig like direkte anvendbare – men storyline-metoden bør være like godt egnet for barnehagen som for skolen. *Rammeplan for barnehagen* gir retningslinjer for alt arbeid i barnehagen; jeg har her plukket ut tre grunnleggende prinsipper fra Rammeplan for barnehagen for å begrunne min påstand om Storyline-metodens egnet.

En tverrfaglig pedagogisk tilrettelagt virksomhet i barnehagen

“Barnehagen skal være en pedagogisk tilrettelagt virksomhet” (fra *Lov om barnehager* s 7). Her nevnes fem fagområder barn skal få erfaring med, men planen fremhever at prinsippet om *tverrfaglighet* skal gjelde. “I barnehagens dagligliv vil fagområdene svært ofte være til stede samtidig i ulike kombinasjoner og gli over i hverandre.” (Rammeplanen for barnehagen s 34, 61.)

Leken

Samtidig understrekes det at *leken* er barns viktigste uttrykksform. Leken skjer i en “på-likesom-verden”, er lystbetont og “kan samtidig gi orden, spenning og være en forberedelse til voksenalder.” (Ibid s 51) Enkelte pedagoger definerer og begrenser lek til bare å gjelde den *selvinitierte* leken der *leken er et mål i seg selv*. I denne sammenhengen vil jeg også regne for lek den lekeaktiviteten som er satt i gang av voksne og kanskje også har en *pedagogisk målsetting*. Ut fra en slik setting ser en ofte at barna overtar leken og gjør den til sin egen; kjennetegnet på lek må imidlertid stadig være at den er *frivillig og lystbetont*.

Lek med en pedagogisk målsetting er også en arbeidsmåte; - som må nøye vurderes etter innholdet.

Arbeidsmåten som innholdselement

“Ofte behandles emner og arbeidsmåter atskilt i planlegging av pedagogisk innhold (i barnehagen), men de er to sider av samme sak. Temavalg og emner kan ikke løsrives fra hva man faktisk foretar seg i behandling av dem eller fra det sosiale miljøet rundt læreprosessene. Dermed blir arbeidsmåtene viktige innholdselementer.” (Ibid. s.34)

Det er lett å havne i en ren *formidlerrolle*, også i barnehagen, når enkelte temaer skal behandles; jeg har sett mange eksempler på samlingsstunder der det pedagogiske emnet blir innført med ungene sittende stille (og ofte utålmodige) for å høre på, og uten anledning til aktiv deltakelse i emnet. Formidlingen kan gjerne presenteres med bilder og historier – men i sum kan det bli altfor mange situasjoner hvor barna blir passive mottakere som bare skal opplyses.

4.2 Hvordan kan vi bruke storyline i barnehagen?

En tverrfaglig pedagogisk tilrettelagt virksomhet, lek og arbeidsmåten som innholdselement – tre grunnleggende prinsipper som kan være vanskelig å kombinere i det praktiske daglige arbeidet. Det er her Storyline-metoden tilbyr oss et velegnet redskap til å få med alle tre prinsippene:

- Historien, gjennom de forskjellige nøkkelspørsmålene, gir oss anledning til å rette faglig fokus på det som er aktuelt til enhver tid; det er aldri vanskelig å lage aktuelle nøkkelspørsmål som passer inn i fortellingen. – Historien tilbyr samtidig en kontekst og naturlig sammenheng som barna kan identifisere seg med – spesielt fordi de ”deltar” med egne personer. – Det tverrfaglige er naturlig del av de fleste historier
- Aktivitetene tar utgangspunkt i barnas egen lek – eller lærer innfører nye lekbetonte aktiviteter. Den *utforskende* leken står i sentrum, sammen med formingslek og dramalek.
- Som en naturlig følge av sammenhengen mellom historie, ”problem”, utforskning og lek, blir arbeidsmåten også innhold i læreprosessen og leken.

4.3 Storyline-fortellinger i barnehagen

Barn elsker fortellinger. Og de lager fortløpende sine egne fortellinger som forklaring på fenomen i verden som møter dem; de lager seg helheter og sammenheng. Barn med naturlig utviklet lek-kompetanse trenger bare en sandhaug eller en kasse med treklosser – så er konstruksjonen og fortellingen i gang.

Den leken bør vi voksne dele med barna – og også bruke når vi skal “utvide barns horisont”.

Storyline-metoden kan starte med en enkel historie med *et sted, en tid, noen personer/dyr/vesener*. Og så kan noe skje – litt etter hvert. Vi trenger ikke ha ferdig skrevet en hel barnebok; historien blir til underveis. Etterhvert vil også barna kunne være med å dikte.

Vi må ikke miste av syne at fortellingen har dobbel målsetting – både lek og problemløsning; vi finner ut av verden ved å starte med egne antakelser og så finne fakta.

Barns egne interesser og erfaringer er utgangspunkt for læring

Vi har så lett for å glemme at selv 4–5-åringer kan sitte inne med kunnskaper og erfaringer på området vi arbeider med – og at det er viktig å få komme fram med disse. Rammeplanen understreker da også at *barns egne interesser og erfaringer* i alle fall er viktige utgangspunkt.

“Innhold og arbeidsmåter i læreprosessen bør så langt som mulig reflektere det enkelte barns sosiale og kulturelle bakgrunn.” (s 61)

Her trengs mye god dialog, kanskje nedtegning av hypoteser i form av tegning/maling – og så gå til bilder, bøker, eller ut på tur for å finne ut mer.

Den naturlige utforskertrangen og kreativiteten må ivaretas

Et vesentlig punkt fra Rammeplanen er at barnas naturlige utforskertrang og nysgjerrighet må ivaretas; og kreativitet og oppfinnsomhet står i nær sammenheng med tilegnelse av kunnskap, ferdigheter og holdninger i vid forstand..

Vi kan gjerne ty til ferdige barnebøker og bruke dem som basis – men ikke glemme at vi skal være med å dikte og løse problemer underveis. Da må vi antakelig dikte små avsnitt i tillegg til de ferdige bøkene. Bøkene velger vi ut fra emnene vi skal ha; er emnet “trær og skog” – eller “å være redd” – kunne vi kanskje prøve Roald Dahl: *Bitte-småttिंगene*. Da kan vi få anledning til riktig å studere trær og fugler. Lage mange, store trær i alle fasonger og farger og fugler som (nesten) kan fly. Og vi kunne snakke om å være redd – og være modig.

Om det er *Havet* som er emnet, kunne vi prøve Ingebrigt Davig: *Taremareby*; vi kan naturligvis dikte egne parallelle fortellinger om Sildeline – de som ikke står i boka – samtidig som vi leser utdrag fra boka. Eller historien om *Sjøormen Rufus* av Tore Hansen. Det er mange gode barnebøker å velge i – eller vi dikter historier sammen med barna.

Å legge til rette for å gi barn *opplevelser* er viktig for å sette igang både utforskertrang, kreativitet og læring; og Rammeplanen understreker at barns opplevelser er et viktig element i læringsarbeidet (s. 61).

Historiene i en storyline kan gi oss slike opplevelser om vi engasjerer oss, lever oss inn i dem, bearbeider dem og gjør dem til våre.

I alle tilfeller må vi ta god tid på å *personifisere* figurene, slik at barna har sjanse til å identifisere seg med figurene og dermed gjøre historien til sin egen. Mange barn har laget seg sin egen lille “knerten”; samme forhold kan de godt få til figurene i historien om vi tar oss god tid til å snakke om dem og bli kjent med dem. Først når en grad av identifikasjon med figurene har skjedd, kan de bruke dem mer bevisst i lek. Alle barn skal ha sin egen figur med eget navn og egenskaper.

Vi må lage en god konkret kontekst som figurene hører hjemme i, bruke sterke farger på papir eller 3-dim-miljø med naturmaterialer. Modellen må stå fremme slik at barna kan leke med den.

Barna sosialiseres inn i samfunnet gjennom leken

Barnehagen er viktig i sosialiseringssprosessen inn i et samfunn; her får barna den første opplevelsen av samspillet mellom mennesker i et lokalsamfunn, her skjer den første overføring av normer og verdier som står sentralt i vår kultur (Rammeplanen s. 63). Linjene går fra rollespill i familielek, til et “liksom-samfunn” vi finner på - og til lokalsamfunnet. “Liksom-samfunnet” kan være et nyttig – og morsomt – sted å bearbeide opplevelser og erfaringer fra den virkelige verden. – Storyline-metoden kan tilby oss muligheten for liksom-samfunn av alle slag.

4.4 Eksempler på praktiske løsninger og materialer

Figurene kan lages enkelt. Det vanligste er collage-figurene av papp, pålimt stoff og garn. Bakgrunnen males på et stort papir festet til veggen, og viser hele stedet der fortellingen foregår. Vi kan male med sterke farger eller klippe/rive farget papir. Figurene festes med heftegummi på bakgrunnen slik at de kan flyttes og bevege seg.

Om vi lager fortellingen i tredimensjonale materialer, blir det hele kanskje mer levende for barna. Vi trenger en stor plate eller et bord som underlag, helst med hjul slik at vi kan ta den fram når vi arbeider med den og flytte den til side i perioder vi ikke arbeider med historien. Det kan også lages i en sandkasse på hjul – (med eller uten sand er sandkassa ypperlig til mange formål).

Det 3-dimensjonale miljøet i form av en modell er kanskje morsomst å leke med. Landskap kan vi forme ved å lime isoporplater på hverandre og forme dem til som vi ønsker. De kan males med dekkende maling, kles med stoff eller filt, eller naturmaterialer. Om naturen er emnet – eller kanskje i alle fall – er det fint å gå ut og hente naturmaterialer for å bygge et miljø.

Så kan vi bygge hus av esker og melkekartonger eller lignende og plassere figurene ved husene sine.

Figurene kan lages enkelt: Gode, gamle dorull er ikke å forakte; den gir en enkel løsning på å få figurene til å stå. Så kan vi lime på stoff og ull og male, gjerne sette på hoder av cellvattkuler. De kan få armer ved i stikke en piperenser tvers igjennom.

Figurene kan bli veldig fine i leire, men det er helt nødvendig å brenne dem, i hvertfall en gang (ellers knuses de for lett), og så male med akrylfarger – men helst med leirfarger og glasurbrenne. – Vi kan også lage kombinerte “pinnedokker” og hanskedokker, ved å feste to cellvattkuler til en pinne, den nederste blir skuldre og bærer klærne (gjørne et firkantet eller rundt tøyestykke), den øverste er hodet. Da kan vi holde handa under klærne og bevege dokka, eller bare bruke pinnen og stikke den ned i isoporplata der vi vil figuren skal stå.

Når miljøet, settingen, og figurene er klare, kan vi begynne å la det skje ting i fortellingen, problemer som vi må finne ut av.

5 Konklusjon

5.1 Storyline-metodens relevans for arbeidet i barnehagen

Storyline i barnehagen kan først og fremst være et nyttig redskap for en pedagogisk tilrettelagt virksomhet i barnehagen, men også hjelpe oss med å skape *helhet og sammenheng* i årets periodeplaner. Alt kan skje i en fortelling, og det er ikke vanskelig å konkretiserer med eksempler og historier de emnene vi skal ta opp.

Barn fatter ting i helheter og forsøker å finne sitt system i verden; vi har større sjanse på å nå fram med vår påvirkning om vi også regulerer den verden vi presenterer for dem i helheter og sammenheng.

Rammeplan for barnehagen understreker at det er *barns egne interesser og erfaringer* som skal være utgangspunkt for læring. Storyline-metoden tilbyr oss en metode som setter dette prinsippet i system: Et av hovedpunktene i metoden er referansen til barns forforståelse i et problem. Alltid fiksjonen først, og alle ideer er like "riktige". Samtidig må historien være så engasjerende – eller problemstillingen så provoserende - at barn får lyst til å *undersøke* hva som er virkelig og "på ordentlig". Som regel vil den historien de selv er med på å lage alltid være interessant; på samme vis er det mer morsomt å selv finne ut av noe enn å sitte passiv og bli fortalt eller vist i en samlingsstund. *Den naturlige utforskertrangen og kreativiteten blir ivaretatt*; storyline-metoden oppfordrer til det med sine problemstillinger og åpne spørsmål. Vi får mye gratis ved å gjøre *fortellingen* til en hovedsak i barnehagen, - som språktrening og begrepsforståelse. Også dialogen har en viktig plass i metoden.

Storyline er "på liksom" – den er lek – og barn kjenner umiddelbart igjen leksituasjonen. Barna sosialiseres inn i samfunnet gjennom lek, og vi kan bringe dem til "nye plataer" ved å skape for dem ukjente miljøer og samfunn. Leken blir en arbeidsmåte til å finne ut av det nye. Den er ufarlig på samme vis som selve storyline-ideen: Den krever ingen andre ferdigheter enn lekenhet og innlevelsesevne.

Storyline-metoden bruker ofte *rollespill* som arbeidsmåte, og barn bruker ofte rollespill i leken, og rollespill og andre former for dramalek er et godt hjelpemiddel i storyline. Barna identifiserer seg med sine figurer – om vi gir dem tid og anledning nok. Derfor kan også rollespillsituasjoner være aktuelle problemløsningsmåter. Ved å bruke drama som metode, lager vi situasjoner som ligner leksituasjonen; det er lettere å suspendere virkeligheten i leken og gjennom den og nærme oss "farlige" emner. Da kan vi kanskje lettere behandle vanskelige etiske problemer, få til *konfliktløsninger*. Vanskelige konflikter fra barnas hverdag kan legges inn i fortellingen, vi kan la personene overta problemene – og så forsøke å løse dem for dem.

Selve grunnlaget for storyline-metoden er *opplevelsen*, og i opplevelsen ligger elementene som skal pirre *nysgjerrigheten*. Så må vi håpe at fortellingen makter å skape den nysgjerrigheten som er nødvendig for å ha lyst til å leke, til å undersøke.

5.2 Storyline-metoden har mye å tilføre arbeidet i førskolelærerutdanninga

Gjennom de utprøvingene jeg gjorde sammen med førskolelærer-studentene i 2001/02, fant jeg at Storyline-metoden hadde mye positivt å tilføre min egen undervisning i førskolelærerutdanninga.

Gjennom de konkrete historiene og nøkkelspørsmålene oppdaget jeg at det er enklere også for voksne å gripe teori om den konkretiseres.

Jeg fant at jeg fikk en større sammenheng i undervisningen og adgang til flere praktiske eksempler i det faglige opplegget når jeg brukte storyline. Det føltes naturlig å flette inn i historien de problemstillinger og eksempler som vi trengte for å belyse praktiske og didaktiske problemer. Det føltes atskillig bedre når jeg kunne henvise studentene til den praksis vi hadde hatt når emnet dreide seg om en helhetlig organisering i stedet for å forelese om Storyline-metodens fortreffelighet. Vi er alltid modeller.

Min samvittighet overfor Rammeplanens krav om mer tverrfaglighet bedret seg også. Og jeg fant at dette praktiske tverrfaglige arbeide ikke var noe som skulle komme *i tillegg* til alt det andre vi arbeidet med: Det var enkelt å integrere de enkelte fag-emner og trening i teknikker i historien.

Storyline-metoden gav oss en helhetlig overbygning; det var lettere å samarbeide med kollegaer og integrere andre fag og emner i historien fordi konteksten kunne gjøres meget fleksibel – alt kan skje i storyline.

De estetiske fagene fikk en vesentlig betydning i lek og i læringsarbeidet; både som arbeidsform og som kommunikasjonsmåte. Jeg fant at metoden skapte et samlende lekemiljø som fremmer fantasien, og burde også være velegnet til å utvikle språk og begreper hos mindre barn. Historiene kan stadig utvides og forandres – og på det viset stadig tilby en ny og spennende arena for kreativitet og læring.

Også i høyskolen bør vi kunne dra nytte av et didaktisk redskap som en slik kreativ og helhetlig metode gir oss.

Litteraturliste

Bell, Steve: *A New Vision for Primary Schools – a conference report. Storyline and the Importance of Methodology*. 1994. Edited by Charles Farrugia. Malta

Eik, Liv Torunn (red.): *Storyline. Tverrfaglig tilnærming til aktiv læring*. 1999. Aschehoug, Tano

Falkenberg, Cecilie, og Håkonsson, Erik, m. fl.: *Storylinebogen. En håndbog for undervisere*. 2000. Kroghs Forlag A/S, Vejle, Danmark

Rammeplan for barnehagen – Q-0903 B, Barne- og familiedepartementet

Rammeplan for førskolelærerutdanningen, 2003. Utdannings- og forskningsdepartementet

Rendell, F.: *Topic Study. How and Why?* 1989. Jordanhill College, Glasgow, Scotland

Se også lenker fra hjemmesiden til Høgskolen i Vestfold, www-lu.hive.no/storyline/ med henvisning til mer litteratur.

Vedlegg 1

Storyline – familiene i Marvika

Fam. Magervik

Bestemor Johanna, 60 år

Bestefar Johan Anton, 65 år

Far Odd Kåre 37 år, sønn, bodd hjemme hele livet, enebarn, fisker av yrke.

Mor Anne Gethe, 26 år, hjemmeværende husmor

Sønn Henrik Anton, 5 år, har atferdsvansker, leker ofte alene, vanskelig å finne venner

Datter Mette Johanne, 4 år, gullungen til bestemor, liker å være på kjøkkenet og hjelpe til

Fam. Karlsen

Mormor Ida, 59 år, lastebilsjåfør, en meget bestemt og spesiell dame

Morfar Valdemar, 67 år, hjemmeværende aktiv pensjonert fisker

Mor Alvilde, 30 år, førskolelærer, deltidsjobb på bygdas pizza-hus

Far Elias, 32 år, oversykepleier

Morten 5 år, i barnehagen, en aktiv krabat. Alida 1 år, hjemme med mamma

Fam. Hansen

Farmor, enke, bor i kårstua, tar seg av barnebarna

Far Ola, 42 år, odelsgutt, kona er død av kreft

Gaute, 2 år, henger på storesøster, farmor erstatter mor

Majken 5 år, bundet til moren, var med henne overalt, redd og innesluttet etter morens død

Sigrid, fra samme bygda, flyttet til byen og ble kunstner, sossefrøken. Ble farens nye kjæreste, ingen erfaring med barn

Fam. Einarsen

Bestemor Ester, 60 år, mor til Anita, religiøs

Mor Anita, Far Arne, foreldrene skilt

Datter Trine 5 år, vært vitne til mye krangling blant foreldrene. Redd, usikker, innesluttet, dårlig utviklet språk

Fam. Mikkelsen

Bestefar Gunnar, født i bygda, bodd der hele sitt liv, overtok gården etter foreldrene

Bestemor Johanna, kom fra en rik byfamilie, gjorde tidlig opprør, sykepleier under krigen, lever i et stormfullt ekteskap med mange konflikter

Far Pål Gunnar

Mor Anna 28 år, traff mannen på landbrukshøyskolen, jobbet i kantina

Sønn Eirik 2 år,

Sønn Arne Gunnar 5 år. Er mye med de voksne i deres gjøremål, 50% barnehageplass

Fam. Gorovoj

Mormor Kaspara Døvle 80 år, stelte hjemme mens mannen rodde fiske, fikk 5 barn, mannen død. Har alltid tid for barnebarna, hjelper til i huset så godt hun kan.- begynner å bli senil

Far Vladimir født i Russland, jobber som lege og må pendle til jobben noen mil unna, mye overtid, ofte slite. Barna får kristen oppdragelse, og far snakker russisk med barna

Mor Synnøve, traff mannen under studietiden, sykepleier i 50% stilling

Datter Solveig 5 år, tospråklig, bestemors pike, trives i barnehagen, men vil heller være hjemme med "besta". Hund Fido og katt Nusse. Er sjenert

Sønn Ivan 3 år, tospråklig. Har respekt for faren og ser opp til søsteren, gullungen til bestemor, i barnehagen 3 dager.

Marvika

Fra hovedgata

Huset som brant

Fra branntomta

Lek i sandkassa

Fiskerfamilien

Pust i bakken

Husdyr

Fra lekeklassen

Vedlegg 2

STORYLINE MARVIKA – 1 FU

Kapittel	Nøkkelsspørsmål	Aktivitet	Organisering	Materiale	Produkt	Teori
1. Marvika, ei lita bygd	Hvem bor i Marvika?	Diskuter, hver gruppe lager en familie. Lag din person i leire	Grupper	Leire	Figurer i leire, 10 – 15 cm	Erfaring med materialet leire. Skulptur-teknikk
- menneskene	Hvem er personene i familien?	Skriv ned navn, alder og egenskap. ved din person	Individuelt	Papirark, ca. 10x12 cm	Personbeskrivelse, (følger figuren)	Erfaring med metoden, eierforhold til storyen
- bebyggelse	Hvordan ser det ut i Marvika?	Hver gruppe lager hvert sitt hus til familien, omgivelser, dyr, trær o.a.	Gruppe	Leire, tre, naturmaterialer	Modell av bygdesamfunn	Materialkunnskap og teknikk i leire: plateteknikk, sammenføyning. Vurdering av proporsjoner
2. Oppvekstmiljø	Hvordan lever de i Marvika? –Beskriv familien; omsorg, oppdragelse ut fra “Grendemodellen og Familiemodellen” (velg)	Skriftlig redegjørelse	Grupper		To grupper går i lag, fremlegg for hverandre	Benytte aktuell ped.teori i ”case”

3. Marvika barnehage: Da guttene ble borte	Hva sa de i bygda da guttene var forsvunnet?	Diskusjon i familien. Hver deltaker spille sin person	Gruppe	Rollespill	Rollespill som fremføres i klassen	Eksempel på å bruke rollespill i metoden
- diskusjon i barnehagen	Barna er opptatt av hendelsen: hvordan bearb. de det som har skjedd?	Scene fra barnehagen (studentene i rolle som b.h.tilsatte)	Gruppe	Rollespill	Forskjellige løsninger fremføres	Praktisk situasjon i barnehagen
4. Guttenes historie	Hvor hadde guttene vært? Hva har de opplevd?	Dikte en fortelling – sett fra 5 – 6-åringenes ståsted	Gruppe	Fortelling/ev-entyr-skjema	Fortelling/eventyr fremføres for klassen	Eventyr og fantasi som tema. (Forsøk på) innlevelse i en 5-år. Fantasiverden
5. Om fugler i skogen – eget storyline-skjema Guttene møter først ei måke i skogen, så ei kråke	Drøfting i barnehagen: Hvordan så fuglene ut, og hva gjorde de i skogen?	Rolle som førsk.lærere: Lag storyline-forløp for b.h. i skjema. (Husk fiksj./fakta-forholdet)	Gruppe	Storyline-skjema	Visning/diskusjon i klassen	Trening i å lage storyline-forløp
- (kap. 5 forts.)	Prøv ut deres eget skjema	Mal et bilde av ei kråke og ei måke slik du <u>tror</u> de ser ut. Gå til fakta-bøker: saktegn./akvarell	Individuelt	Skisse-/akvarell-papir, akvarell-farger	En ”hypotese-tegning”, en saktegning med akvarellfarger	Prøve ut ideen med fiksjon (hypotese) /fakta. Trene saktegning og akvarell
6. Kråka og måka i skogen - skyggeteater	Hva sa kråka og måka da de møttes? - Lag et dramaspill for barn der dere bruker både skyggeteater og barns aktive lek	Hver gruppe lager replikker, store figurer til skyggeteater, mimelek? - aktiv lek for barna	Grupper	Papp, kartong, laken, lyskilde, plass til fremføring og lek	Gruppene spiller teater for hverandre, ev. inviterte barnegrupper	Trening i å lage teater for barn, skyggeteater, mimelek, aktiv lek

7. Den store brannen	Huset til familien Magervik brenner ned. Sønn, Henrik Anton (5- atferdsvansker) er i barnehagen. Hvordan behandles hendelsen i b.h.?	Dere er alle tilsatte i barnehagen. Planlegg hvordan dere vil hjelpe barna å bearbeide. (Bruk Ross)	Grupper		Fremlegg i klassen	Aktiv anvendelse av teoristoff (fra Malcolm Ross)
8. Juleverksted	Enkelte foreldre er misfornøyde med produktene barna lager. (se vedlegg) Hvordan tar dere opp saken på foreldremøtet?	Dere er alle tilsatte i barnehagen. Planlegg et foredrag om barns utvikling i 3-dim.materialer	Grupper		En gruppe velges til å holde foredrag for klassen	Aktiv anvendelse av teoristoff (Trageton og 3-dim.utvikling)
9. Billedbok for barn	Lag en billedbok for barn der tekst og tegning utfyller hverandre. Emne hentet fra "Marvika". Bestem aldersgruppe	Billedboken lages i farger, fritt materiale. Velg blant teknikker vi har hatt i studiet. Bøkene bindes inn.	Gruppe el. individuell	Alle materialer tilgjengelig	De ferdige bøkene presenteres og stilles ut	Emne "Billedbøker" – i norsk
10. Sigrids kunstformidling i barnehagen Styrer i b.h. har fått penger fra kommunen for å styrke estetisk oppdragelse i b.h.	Dere inviterer Majkens (5) stemor for å formidle kunst i barnehagen.	Hjelp henne med å lage et kunstformidlingsopplegg for barnehagen. Aktivitet for barna?	Grupper	Kunstbilder (plakater, kort) tegneark, maling, farget papir o.l.	Presenter for klassen	Emne "Kunstformidling til barn"

